

Zas Patweeschu draugs.

1841. 12 Juhni.

24ta lappa.

Z a u n a s s i n n a s.

Is Peterburgēs. 22trā Mai ap desmitem preefch pussdeenas tur tanni kwartali, ko sau; kareetes-kwartali, ugguns is sprukke no kahda kohku staka. Leefinas auge abtrumā, jo pirms jaudaja sprizzes atwest, stiprs wehisch jau daschu deggofchu praulu pahri pahr grahwi bija dsinnis us zitta namma lubbu juntu. Un raug': ne zif ilgi, tad ugguns arri tshuppi zittu wezzu nammu, kas par nelaimi ar seenu un salmeem bija peekrauti, pahrnehme. Weidsoht, kad jau no 12 kwartateem sprizzes bija sawestas, tik tad iedewahs, ugguni dsehst. Bija nodegguschi: 3 afminu nammi no diweem tahscheem un 8 masi wezzi kohku nammi, kueru katram tik 4 lohgi bija preefchpuffē. Weens no brandmeisteereem kritte no junta semmē un safittahs, un 3 saldakeem no sprizzu kammandes irr arri skahde notikkuse. Weens kasaku saldats, Popow wahrdā, is deggofcha namma ohtras tahsches diwus seewischkus laimigi irr ieglahbis.

Is Widsemes. Nesinnu, woi zitteem mahzitajeem arri tā gaddijees, bet man jau daschureis gaddijees, ka, pirzis altara swezzes Rihgā, dabbuju tahdas, kas wairak swekka, ne kà waska, sprakstedamas notezzeja wissu altari; zittas ar dakti tahdu smalku, ka wasss kausehts applihzinaja masu leefminu, un weenu pahri dabbuju tahdu, kas stellejams atpakkat; jo zif schkesteris ar tahm publejees eededsinadams, kà nodssife, tā nodssife arween. Bet nu schē pot esmu tizzis pee tahdam swezzehm, kahdas aplam jau nedabbuhs labbakas; jo sem Mahlpils dsihwo Gehrku pufsmuischā Jahnis Buchbinder, kas pulku lehtaki, ne kà Rihgā, no tihra, skaidra waska altara swezzes taira, kas gohda wihram par gohdu. Tee zeenigi mahzitaji Rihgas kreisē kas sinn labpraht pēnems scho sinnu tapeh; ka zitteem Mahlpils tuwaka, ne kà Rihga. *

Is Parishes. Leels leels truhkums laudim taggad Sprantschu semmē. Eefsch Parishesch jau lihds schim fleppeni sirgu galku pahrdewe, bet kehminsch, to dabbujis sunaht, pawehleja, lai labbaki sawadu schfahrni eetaifa, kur sirgu galku lihds ar daschadeem miltu ehdeeneem nabbageem isdoht. Arri zittas mal-lās nohte jau leela. Eefsch Rambreh-pilfata un winna aprinka galka un maife jau pa wissam tik dahrga, ka tur behni, sewischki tee eefsch zeemeem, zittu ne ko ne ehd, ne kà tahdas eljes-rauschas, ar ko lihds schim tik lohpus barroja. Eefsch Dieppes-pilfata gaddijahs, ka polzeije diwas nosprahguschas gohwis litte

apraust, bet nabbagu eedsihwotaji nahze pa nakti, israkke tahs laukâ, un pirms polzeije to panahze, jau bija iswahrijufchi un usehdufchi.

Darbu-rullis pa mehnescheem; jeb mahziba, fahdi darbi faimneefceem ar fawu faimi ifkatrâ mehnest pehz fahrtas ja-strahda.

J u h n i m e h n e f i.

(Beidsama dalka.)

Puſku=dahrsâ. Mudras faimneezes un ihpafchi jaunās meitas ar puſkehm labpraht darbofees, to labbi ſinnam. Irraid gan jauka un labba leeta, puſkes audſinaht un kohpt! Schinni mehneſi nu puſkehm pats labbajs ſeedu-laiſs; nu winnas jo tikkufchi rawejamas un kohpjamas, kâ peenahkafs. Jo labbakas un glihtakas tahs buhs, jo wairak arri pilſſehneeki tahs zeenihs, kad pa Jahneem us puſku=tirgu neſſihs. Bet kad puſku kohpeji lihds ſchim ſawus krohnus ar ween' pehz wezjas mohdes pinn un ſawas puſkes pa gubbahm ſakranj, tad gan buhtu wehlejams, ka us preekſchu tohs pihtu us zittadu wiſſi un tohs pa tirgu ne tik tã ſaliktu kâ lihds ſchim, bet labbi augſti us glihtahm pagarrahm fahrtihm pa rinkeem un rindehm ſmukki iſfahrtu, ka pilſſehneeki jo labbi tohs warretu iſfkattiht, un tad ar leelaku luſti pirktu. — Dahr puſkehm runnajoht, tã wehl peeminneſim, ka weſſelibai irr par ſkãhdi, kad dauds puſkes pohdõs turr' iſtabâ us lohga, jo neweffeligis gais ſihpafchi no to ſemmju ſlapjuma iſtabâ iſplattahs. No wiſſahm puſkehm tik ween ta dertiga aloë ne kahdu ſiktu gaiſu ne iſlaiſch, bet wehl to, kas iſtabâ gaddahs, us ſew' wehl un zaur to augumâ peenemmahs.

Biſchu=dahrsâ. Sargi bittes no ſkudrahm, laſſenehm un zitteem eenaidneefceem. Skudras un laſſenes ne raſſees, kad winnu perrektus turumâ buhſi usmeklejis un iſpohſtijis. Welles arri ne peetiks, kad ne buhs tahdi zaurumi, pa kurceem winnas warr eelihſt. Iſdsenn nu nederrigas bittes un ſalaid wahjas weenâ kohpâ, kâ patihſ. Sinnams, ka nu bitteshm pats labbajs laiſs behrnus laiſt. Za deht turri katrâ jaukâ deenâ no pulſt. 8, rihta puſſê, lihds pulſt. 4 woi 5 pehz puſſdeenas biſchu=dahrsâ kahdu prahtigu zilweku, kas us to rauga, ka ſpeets ne aiſeet prohjam. Woi kahdas bittes behrnus laidihš woi ne, to preekſch-laiſkâ labbi ne warr ſinnahht; bet kad winnas pa pulkeem ahrpuſſê ap iſſkreijamu lohdsinu ſamettahs un wakkardõs trohtſni taiſa, tad warr zerreht, ka laidihš. Jaunas bittes ne kad tuhlin ne ſkreen prohjam, bet papreekſch kur apmettahs. Za deht gahda, ka tew dahrsâ irr kupli, bet ſemmi kohki, kur peemeſtees; tomehr ja, par kibbeli, tahdi truhkſt, tad kahdus 15 kohkus no laideja kohka eefitt meetu, usleez tam wirſâ kahdu wezju waſſaras zeppuri, woi wellenu, tad winnas tã peekerſees. Woi arri: pirz apteeki annisus (Sternanies), kaneles, moſchus, ambra, ſmalſki ſaberſtas wijoku ſafnes un zitron=melis lappas, no katra par 3 kap. fudr. un luhds apteekeri, lai tahs ſagruhſch un ſamaiſa. Schahs ſahles eebere jaunâ mahlu kruhſê, usleij puſſſtohpju meddus, ſamaiſi labbi kohpâ un aiſſeen ar puhli zeet; tad leež us ſiltu krahſni un lai tã ſtahw 2 ned-

delas. Kad ar schahdu salwi kahdu grohsinu 2 reis' isfmehefesi, filtumâ glab-
basi un tad, kad bittes behrnus laisch, dahrsâ pakahrsi, tad jaunajs bischu pulks
pats labprahet tur eemettisees. Ar scho salwi arri warr aukus un strohpus is-
fmehehret. — Kad jauna faine isfkrchjuse, tad ne darri ne kahdu trohksni, bet
kad tas jau famettees, tad apflazzini to papreeksch un ar feetinu apsehjees, leh-
nam eij klahet ar kurwi un karroti un fakemm prahetigi. Usmanni ar' labbi,
woi pulkam mahtite klahet, jo, ja tas kohks, kas islaidis, wehl ne norimst, ja
fasmeltas bittes no trauka ar johni isfreen, tad irr mahte woi strohpâ palikku-
se, woi zittur kur nokrittuse; ta deht, ja to wairs ne warr dabbuhet rohkâ, laid
bittes atpakkat sawâ wezzâ weetâ. Bet kad mahtite klahet, tad to usmekle un
eeleez krahtinâ, kur lai paleek tik ilgi, kamehr faine fahk labbi strahdohet. Arri
jasumannâ, ka tam speetam naw wairak mahtites — kas sewischki pee ohreem
woi trescheem behrnem gaddahs —, jo tad ne ko ne lihdsch, kad weenu eelikfi
krahtinâ, ar ohtru winnas aisees; bet kad tahs effi usgahjis, tad apflohgi
wissas, gan faine patte sewim to labbako ismeklehs un tahs zittas nokaus. —
Kad dauts bittes us reisi laisch behrnus un weenâ un tai paschâ weetâ famet-
tahs, tad fasmell wissas kahdâ leelâ bakâ un pahrsen ar palagu, ka ne weena
ne teek ahra un tã lai paleek lihds rihtam. No rihta atraddisi, ka katts speets
buhhs sewischki atschkrees, un tad warrefi katru sawâ traukâ eefmelt. — Ne
lauj bittehm wairak, kã tik diwejus behrnus laist weenâ gaddâ. —

Schinni laikâ arri ja=pahrrauga labbibas=fchuhni un rijas un tã ja-
appahda, kas ween truhkst un ja=fataisa, kas panihjis.

Pahr tihrumu= woi druwu=kohpfchanu. Tã wehl mahziba pee mee-
schu fehshanas. Rudsu papuë preeksch meescheem jau ruddeni ja=usarr un ja-
norulle labbi gluddena. Pawaffarâ, kad semme wakkâ, ja=arr ohtradi (krustam
pahri pahr pirmo arramu) un tad lihds 6 neddelas ja=atstahj ne ezzeta. Kad
nu teek no=ezzeta un leetus labbi nolihjis, tad ar labbi smaggu rulli ja=norulle
itt gluddena. Patte labba fehshana irr gtas fehju=neddelas widdû, kad arri
kahds laiks buhtu. Bet tã ja=gahda, ka arklis irr tahds, kurra lemmechi tikkai
3 pirktu plattumâ weens no ohtra atstahw, ka tahs nesahles jo labbi tiftu is-
nihzinatas. To fehflu, ko schodeen fehjis, rihtâ no rihta ee=arr labbi dsilli un
krustam waggas dsihdams. Ja pa fehjamu laiku leetus lihst, tad warr ir lihds
5 deenas atstahet tã pat ne=ezzetu un ne=norulleta, kamehr gaisf skaidrojahs; bet
kad sehjoht faufs laiks, tad tas tuhlin ja=padarra. Jo labbi irr, kad fehshana
retrahpahs tahdâ laikâ, kad leetus nolihjis. — Pehj schahs mahzibas nesahles
labbi tiks isnihzinatas un meeschi pareisi isdohsees. — Labbi buhs, kad papuë
uswestus fuhdus tuhdal isahrdihs un ee=ars, ka faufs gaisf ne dabbutu tohs is-
kaltet. Wes ta wajag' papuü art un ezzet, jif reis' ween paspehj, ka to ne-
sahli pa gallam warretu isnihzinahet, jo tad arri ne mettisees tur eekschâ tee poh-
sta tahrpi, kas sehju maita.

Kur tahdi tihreli un purri irr, kur dedsinamus wellenus warr dab-
buhet, tur schee taggad rohkami. Schahdi welleni kochi derrigi preeksch dedsina-
shanas, wisswairak pa seemu rijâs pee labbibas kalteschanas. Ja=rohk tahdi

gabbali, kas pehdu moi wairak garri, $\frac{3}{4}$ pehdas platti un $\frac{1}{2}$ pehdu beesi un ja-faleef tur pat tschuppâs pa 20, ir wairak, lai schubst; kad faufi isfchuiſchi, tad pajumtê moi fchkuhni glabbajami.

Taggad arri warr tihrumôs un plawâs grahwjus rake, fur wajaga, un wezzus tihriht. Tâhs ismestâs fuiltis warr famest kaudsitês un us tihrumeeem dſiht, fur leijas weetas.

Pahr plawahm. Scha mehnescha gallâ jau warr eefahkt ap feenu strah-daht. Tas irr tahds darbs, fur labbi ja-ismannahs peh; gaisa. Gan sinname, ka faufâ laikâ schis darbs jo labbi weizahs, bet ihpaschi pee plauschanas arri leetains laiks naw smahdejams, jo tad ir to wiff' ihfako sahli labbaki warr no-plaut. Bet grahbt naw ja-fahk pirmahk, famehr gais paleef faufs. Labbak' lai ir 3 neddetas gult pee semmes noplauts, kad leetus pastahwigi lihst; bet ja ar leetu eefahkti grahbt, tad lehti faufu un labbu ne dabbusi rohkâ. Kad pastahwigi faufs laiks paleef, tad ja-steidsahs no rihteem ar raffu plaut un, kad raffa nokrittuse, grahbt. Kad naw ko plaut pa raffas laiku, tad pa stappam ware plawas tihriht; prohti: zinnus norakt, krumus iszirt, fuhnas isdedsinacht un t. j. pr. — Pee kaudschu meschanas us to ja-rauga, ka feens labbi faufs; bet kad to galwoht ne warr un ihsti derrigs laiks naw, to pa gallam isfchahweht, tad mettoht kaudsei widdû kahdi schahpuri ja-leef tâ, ka lihds gallam tur widdû paleef tukſcha alla; moi: peebahf maifu ar feenu labbi pilnu un kad kaudsi fahjeet kraut, tad leez fcho maifu stahwu widdû eefſchâ. Kad jau kaudsi tik augsti effeet usfrahwufchi, ka maifu gan drihs wairs ne warr redseht, tad weljeet maifu atkal us augſchu, kraujeet atkal feenu apfahrt un t. j. pr., famehr kaudsi beids mest, tad maifs ja-welk ahra un kaudse ja-rauz. Schi tukſcha alla widdû padarrihs, ka kaudse ne eedegfees.

Sweijofchana arri wehl deesgan labba.

Kad faufs laiks pastahw, tad ar ugguni lohti prahrtigi ja-dſihwo. Sewiſchki ne buhs ganneem un peegutneekeem wehleht ugguni furt gannibâ moi meschâ. Tâ pat arri ar pihpjeem prahrtigi ja-dſihwo, kas wehl to eeraddumu dſenn.

☞ Tâhs zittas mahzibas: pahr mahjas-putneem un ſkaldigeem kufstoneem, pahr lohpu gannifchanu, dſirdinaschanu un flauſſchanu, un kas wehl wehrâ ja-leef, paleef arri wehl taggad ſpehtâ, kâ jau pirmahk iſteiktas.

(Tâi 22traî lappai bija pawaddons no puſſbohgena, fur eefſchâ laſſams: 1) Jau-na ſinna no Dundanges, kâ tur Deewa wahrdu mihleſtiba augeht; 2) Kaina raudas. Lihdsiba; un 3) Dſeeſma: Tâ paſaule pa-ees un winnas fahriba, bet kas Deewa prahtu darra, tas paliks muhſchigi. — Pee 23ſchas un ſchahs 24tas lappas peederr pawaddons no weſſela bohgena, fur eefſchâ: 1) Tâhs jaunâs ſinas pahr bihbeles-beedribahm Kreewu-semmê, Jggaunu-semmê, Kursemmê un Widsemmê beidsama puſſe; 2) Zilwefa dſihwiba irr ihfa un behdiga; 3) Kriſtigas pamahziſchanas, daſchadas. № 7., un 4) 4 dſeeſmas: wezza behdiga zilwefa dſ., rihta dſ., wakkara dſ. un eepreezinaschanas dſ.)

Lihds 9. Zuhni pee Nihges irr atnahkufchi 572 fuggi un aibbraukufchi 426.

Brihw drilleht. No Widsemmes General-gubbernementes puſſes: Dr. C. E. Napierſky.

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s

pee N° 23 un 24.

5 un 12 Juni 1841.

J a u n a s s i n n a s

bihbeles-beedribahm Kreewu-semmê, Jggauuu-semmê,
Kursemmê un Widsemme.

(Weidsama puffed.)

3. Karris draud sê Sahmu-fallâ bihbeles-beedribas kohpejeem leels preeks pah^r lauschu labbu prahtu. — Weena nabbadsite, gribbedama sawai meitinai jaunu testamenti gabdaht, krahje sawas weenigas aittinas willu, un to dshjâs sawehrpuffi, noneffe pee mahzitaja, luhgdama, lai mahzitajs wiinnai par to kahdu swehtu rakstu grahmatu nopeh^rkoht. Mahzitajs wiinnai dahwinaja jaunu testamenti. Jif preeziga wiinna ar to nogahje mahjâ! — Basnizâs un behrnu-sfohlmeistereem us tam fewischki kahdas swehtu rakstu grahmatas roh^kâ dohtas, lai aisdohtd us palaffischanu tahdeem draudses-lohzeekteem, kas ne speh^j paschi grahmatas pirkt.

4. Pihhalepê, Dahges-fallâ, tâpat laudim swehtu rakstu grahmatas us laffischanu teek aisdohtas, un jau mahzitajam gaddijeess, ka wiffpehdigu bihbeli un jaunu testamenti laudim isdewis, tâ, ka pascham nebij, ko basnizâ lihds nest. Pawiffam jau 17 bihbeles un 44 jaunass testamentes par naudu isdohtas un 2 bihbeles un 9 jaunass testamentes bes makfas dahwinatas. Laudis labpraht pehz eespehschanas palihds pee bihbeles-beedribas darba; bet tanni fallâ newarr lehti pee kahdu graffi peektuht. Weens walkineeks, 15 werstes no basnizâs dshwodams, pats flimmibas deht nespehje no-eet bihbeles-swehtkôds us basnizu, luhdse tapehz zittu walkineeku, lai tohs diwi kapekus warra-naudas mahzitajam noneffoht. Schis nostagajis eedewe mahzitajam to graffi un fazzija: »Nemmeet scho naudu, manna brachta firds eeksch scheem diwi kapekeem.« — Ta bija tik pat swehta dahwana, kâ tahs atraitnes artawa. (Mark. 12, 42.)

5. Anseküllâ, 6. Pihhâ un 7. Arensburges (jeb Kuresares) pilssehtâ jau arri irr eezeltas bihbeles-beedribas un ar wiinnu darbeem labbi weizahs.

Kursemme un Widsemme no wezzeem laikeem kâ mahfas auguschas. Pehz feijas weenadas, pehz wallodas weenadas, pehz tizzibas abbas weenadas. Bet kâ jau daschkahrt pee mahfahm, kad teek isprezzetas, tad ar laiku tâ kâ sweschas paleek; un behrneem pawiffam wairaf rohnahs sawada dshwe, sawadi eeraddumi un sawads prahts. Tâ Kursemmes un Widsemmes behrneem. Irr weenada walloda, bet tomeht sawada, irr weenada tizziba, bet tomeht neturrahs weenadi eeksch tizzibas-leetahm, irr weenada dshwe, bet tomeht sawadi likkumi. Tâ arridsan redsams pee ta darba, ko schinni lappinâ ihpaschi nehmuschees jums stahstigt. Prohti pee bihbeles-beedribas darba.

Kursemmê bihbeles-beedriba ap to paschu laiku sah^kusees, kad Widsemme tikke eezelta, un arri stahw appaksch Pehterburges leelakas bihbeles-beedribas sinnas. Bet Kursemmê gan mas patikschanas pee bihbeles-beedribas darbeem un irr arri mas sekmes. Merz

mehnesi 1832 gaddâ Zelgawas leelikungi un zeenigi mahzitaji eezehle par bihbeles-beedribas preekschneeku to leelukungu Baron von Medem, kas jau bija bijis par preekschneeku. Par peefehdetajeem palikke Kursemmes supurdenta kungs Richter, dokter Pauker, Latweefchu draudses mahzitajs Kähler, un wehl zitti zeenigi kungi. Kad diwi gaddi bij pagahjuschi, prohti 1834 gaddâ schee leelikungi und zeenigi mahzitaji atkal fanahze Zelgawâ un farunnajahs pahr bihbeles-beedribas darbeem. Naudâ bij salaffijuschi pawiffam 581 rublis un 6 kap. f. n. Wehl no pirmeem gaddeem winneem atlikke 361 rubli 50 kap. f. n.; tas isnesis kohpâ 942 rubli 56 kap. f. n. Gramatas atraddahs 890 Latweefchu bihbeles, 5446 Latweefchu jaunās testamentes, 366 Wahzeefchu jaunās testamentes, 2 Englanderu bihbeles, 8 Ebreeru jeb Juhdu jaunās testamentes, 22 Pohlu jaunās testamentes, 111 Pohlu bihbeles, 2 Sprantschu jaunās testamentes. Tajs 28 Kreewu jaunās testamentes bij atdohtas Kreewu augstakeem mahzitajeem. 1836 gaddâ August mehnesi Kursemmes bihbeles-beedribas preekschneeki atkal fanahze Zelgawâ un pahrluhfoja sawu darbu. Pa to starpu no paschas Pohlu semmes, Wilnas pilsehtas, bija gramata nahkusi ar tahdu luhgshanu, lai tur nosuhtot kahdas Pohlu bihbeles. Tapehz 15 tahdas bihbeles tur tikke nosuhtitas. — Tanni paschâ gaddâ Zelgawas bihbeles-beedriba gramatu islaide pa wiffu Kursemmi, pamahzibama, kas issti effoht bihbeles-beedribas darbs, un luhgdama, lai draudses pee ta arri peepalihdsoht. Schinni gramatâ tâ irr rakstihis ar it swehtigeem wahrdeem: »Es temi peenemmigâ laikâ esmu paklausijis, un pestischanas deenâ tew par palihgu nahjis. Ta naktis irr pagahjusi un ta deena irr ruwu nahkusi. Tapehz usmohstees, kas tu gulli un zektes augsham no mironeem, tad Kristus temi apgaifmohs. (2 Kor. 6, 2. Reem. 13, 12. Ewes. 5, 14.) Ar scheem swehtu rakstu wahrdeem Kursemmes bihbeles-beedriba luhdsahs wiffus Kristus-laudis miztâ tehwu semmitê, lai par jaunu mohstahs, un rohkas peeleeek pee tahda Deewam patihkama darba. Eesahkumâ schis darbs labbi weizehs, bet nu ta pirma mihlestiba irr issubdufi. Zittâs mallâs starp Kristus draudsehm dauds strahdneeki pee tahda darba mohstahs un dauds lohzeeki sawas dahwanas ar labbu prahtu peeleeek, bet Kursemmê Deewam schehl mas, lai nesakkam, it ne kas naw strahdahs. Londres bihbeles-beedriba 1835 gaddâ fanehmufi 642,000 rublus f. n. un no pirma galla lihds schim kahdus aston tuhstosch reis tuhstoschus swehtu rakstu gramatas isdewufi. Seemet Amerikaneru semmê 1834 gaddâ fanahze 120,000 dahlderu. Pruhfchi weenâ gaddâ famettufchi 10,000 dahlderus. Pehterburgâ 1834 gaddâ fanahze 25,252 rubli 56 kap. papihra naudâ. Bet no wiffas Kursemmes, kur tok kahdas 400,000 dwehseles flaitamas, kas nosaujahs par kristigeem laudim, un kas pee muhsu tizzibas turrahs, ne tik naw fanahjis, ka kahdas 12 bihbeles warretu pirkt. Ko ar tik mas naudas darriht? un tomehr truhkuma pee swehteem raksteem deesgan. Labpraht mehs gribbetum ikkatrai mahjai pilnigu bihbeli gahdaht, bet mehs nespehjam. Kad nu to dsirdeet, woi naw grehks, fnaust un sawas rohkas salikt flehpi? Woi naw nepateiziba prett Deewu nu muhsu brahkeem, kad negahdajam winnu rohkas to preezas-mahzibu, kas mums par preeku un swehtibu no Deewa dohta? Meesai par labbu ikgaddus dauds teek gahdahs; magasinas, krahshanas-lahdes, pagasta-lahdes un t. j. pr. ar dauds ruhpeschanahm teek eezeltas; bet — woi tad zilweks no maifes ween dsihwe, jeb no ta, ka tam dauds mantas irr? Woi tad newajaga wehl wairak par nemirstamu dwehseleli gahdaht? — Pateesi, strahdajeet un krahjeet jik gribbedami laizigas mantas, tas jumis tomehr nepalihdsehs it ne neska, ja

jums truhkums irr pee Deewa wahrdeem. — Mijlti kristigi laudis! Mahzeet palihgâ tai wajadfibai to swehtu; palihdseet, ka Kristus wahrds baggatigi miht juhfu starpâ ar wiffas gudribas. Kalpojeet ikkarris weens ostrom ar to dahwanu, ka juhs paschi dabbujufchi, ka labbi namma turretaji to daschadu Deewa dahwanu.«

Tahdus wahrds Jelgawas bihbeles beedriba islaide pahr wiffu Kursemmi, ihpaschi pee firds likdama wiffem Kursemmes mahzitajeem, lai zik spehdami palihdsoht, ka draudses par jaunu nemtohs strahdabt pee tahda Deewam patihkama darba. Un Deews palihdsejis lauschu firdis mohdinabt; beedru fcaitlis wairumâ gahjis, dohwanas wairak fanahkufchas, un arri zittas draudses us semmehm fadewuschahs us palihdsibas beedri bahm. Tahdas palihdsibas beedribas schim brishcham irr septinas.

1. Dohbelê pa trim gaddeem par maksu irr isdohtas 75 bihbeles un 7 jaunas testaments, un bes maksas 17 bihbeles un 127 jaunas testaments. Zanni draudse wehl 300 mahjas irr pawiffam bes swehtu rakstu grahmatahm.

2. Tuffumâ 117 swehtu rakstu grahmatas fainneekem tâ ka paleekama manta pee tahm mahjahm tikke isdohtas.

3. Nisputrê pa scheem trim gaddeem 280 swehtu rakstu grahmatas irr isdohtas.

4. Meschotê 232 swehtu rakstu grahmatas isdohtas.

5. Jelgawas palihdsibas beedriba 50 bihbeles isdallijusi foflas behrneem, 82 bihbeles nabbagu laudim un Wahzeeschu mahzekteem 100 bihbeles tikke isdallitas. Pawiffam beedri famettufchi 281 rubtus 57½ kap. f. n.

6. Meschamuischas draudse 49 beedri famette 115 rubtu 14½ kap. f. n.

7. Dalbinâ fanahkufchi 27 rubti un isdallitas 23 bihbeles un 10 jaunas testaments. Wahnes draudse jau arri us tam taisahs, wiffem fainneekem pilnigas bihbeles gahdabt. Weens zeenigs leelskungs dahwinaja 70 bihbeles, un mahzitajs schahs swehtu rakstu grahmatas isdallija basnizâ fainneekem ar tahdu sinu, ka tahm buhs weenumehr palikt pee tahm mahjahm.

Nispehrnaja gaddâ, tapat ka Widsemme, Kursemmes mahzitaji fcaitija, zik bihbeles un zik jaunas testaments pa mahjahm atrohnamas, un paschi isbihjufchees brishnijahs; ka laudim tik mas swehtu rakstu grahmatas rohka.

No 17 mahzitajeem sinuas nahkufchas.

Zihrawas draudse pa 300 mahjahm bija 40 bihbeles un 150 jaunas testaments; 260 mahjas bes bihbeles un 150 mahjas bes jaunas testaments.

Irbes draudse us 110 mahjahm 34 bihbeles un 71 jauna testamente.

Leepajas Latweeschu draudse wairak naw ne ka 64 swehtu rakstu grahmatas us 300 mahjahm.

Nerretes draudse 68 mahjas bes swehteem Deewa raksteem.

Kuldigas Latweeschu draudse pa 387 mahjahm wairak naw, ka 36 swehtu rakstu grahmatas; tad nu 351 mahja nepasihst swehtus rakstus.

Jaun-Nuzes draudse pawiffam atraddahs 7 bihbeles un 30 jaunas testaments. 78 mahjas bija bes kahdas swehtas grahmatas.

Rabilles draudse wehl 37 mahjas bes swehteem raksteem.

Seffawas draudse pa 356 mahjahm bija 8 bihbeles un 30 jaunas testaments; 318 mahjas bes swehteem raksteem.

Ugahles draudsê pa 63 mahjahm wairak naw, ne kâ 2 bihbeles un 10 jaunas testamentes.

Baldohnes draudsê pa 214 mahjahm atraddahs 120 fwehtu rakstu grahmatas. Saldes draudsê pawiffam 40 fwehtu rakstu grahmatas.

Kaldabrunnas draudsê wairak naw, kâ 9 fwehtu rakstu grahmatas.

Wahnes draudse pa 139 mahjahm wairak ne bij, ne kâ 28 fwehtu rakstu grahmatas.

Sihkeles masâ draudsê it ne kahda fwehtu rakstu grahmata.

Wezzumuischas draudsê kahdas 199 mahjas bes Deewa raksteem.

Sehrpillê un Sunnakstê pa 400 mahjahm wairak ne bij, kâ 100 fwehtu rakstu grahmatas.

Dalbas draudsê pa 85 mahjahm bij 21 bihbele un 18 jaunas testamentes.

Pa schahm draudsehm mahzitaji atradde 1421 mahju bes wisseem fwehteem raksteem. Kur tad nu wehl tahs zittas draudses! No tam warr noprast, kahds truhkums Kursemme wehl pee fwehteem raksteem.

Zelgawas bihbeles-beedriba irr spreedust wisseem rekrufscheem jaunu testamenti dahwinah. Jehkabstattâ zeenigam Birschumuischas prahwesta fungam nosuchtija us tam 100 jaunas testamentes. Zeenigs prahwesta kungs teem 108 rekruteem, kas no muischahm Jehkabstattâ bij nodohri, schahs grahmatas isdallija. Bet wairak ne atraddahs, ne kâ 42, kas flaidri pratte lassih. Scheem grahmatas tikke dohtas.

Zehrpatâ arridsan bihbeles-beedriba appaksch Pehsterburges beedribas sinnas, un schi ar ta Kunga palihgu baggatus auglus neffusi. 1837 gaddâ tikke isdohtas 3173 fwehtu rakstu grahmatas, un tanni gaddâ pehz tam gan drihs ohtr' tik dauds. No schahm grahmatahm SeemelAmerikaneri dewuschî kahdas 4000. Pee schih's beedribas schim brish-scham peederr 16 palihdsibas beedribas.

1. Harjeles draudsê Jahna deenâ kahdi 1200 zilweki bij fanahkuschî un nabba-geem fwehti raksti tikke dahwinati.

2. Karoles draudsê bihbeles-fwehtiki ar tahdu preeku teek fwehtiti, ka wiffa draudse fanahk, un arri no fweeschahm draudsehm zitti jau 60 werstes tahlumâ atnahkuschî. Pehrnojâ gaddâ 22 bihbeles, 86 jaunas testamentes un 346 Dahwida dseefmu grahmatas tikke isdallitas. Weens wezs tehws, kam 5 behrni, nahze pee mahzitaja un luhdsehs, lai winnam dohdoh 5 jaunas testamentes; mahzitajs praffija, kam tik dauds winnam waijagoht. Winsch fazzija, ka pats gruhti puhlejees sawâ muhschâ un dauds behdas redsejis, bet to weenumehr atraddis, ka Deewa wahrdds pateeki eepreezinashana un firds stiprinashana. Tapehz winsch gribboht sawâ dsihwibas-wakkarâ wehl saweem behrneem ifkatram weenu jaunu testamenti gahdaht. Dauds mantas winnam ne-essoh, lai tad tee Deewa wahrdi paleekoht behrnu rohkâs. Un winsch luhdse mahzitaju, lai paschds bihbeles-fwehtikds Deewa-nammâ teem behrneem tahs 5 jaunas testamentes isdalloht. Eâ nu arri notikke; pats tehws bij flah, un mahzitajs Deewu luhgdams winna 5 behrneem ifkatram jaunu testamenti dewe. Dauds tehwi un mahtes leezinaja, ka schis tehws winnus mahzijs, sawu behrnu dwehfeles it fwehtigi apgahdaht.

3. Formas draudsê no pirma galla lihds schim 400 bihbeles un 2000 jaunas testamentes irr isdallitas.

4. Laís draudsê jau wairak, ne kâ 250 bihbeles un 2000 jaunas testamentes irr isballitas, tâ ka ikkatrâ mahjâ, kad mas, tomehr weena jauna testamente atrohnama.

5. Teales draudsê 85 jaunas testamentes un 100 Dahwida dseefmu grahmatas isdohtas.

6. Wellinê nu pat bihbeles-beedriba irr eezelta un 12 sinnamî fainneeki islassiti, kas mahjitajam par paligeem pee ta darba. Scheem wihreem irr wehlehts sawâ aprinki usluhsoht, ka Deewa wahrdi ne kur netruhst, un arri tohp lassiti.

7. Pillistwer draudsê behrnu ffohlmeistereem fwehtu rakstu grahmatas dohtas, lai draudses-lohzeleem isdohd us lassifchanu.

8. Ringenê us bihbeles-fwehtkeem kahdi 1500 laudis bija fanahkuschi. 12 bihbeles un 24 jaunas testamentes ar tahdu sinnu tikke isballitas, ka tahs kâ nekustama manca pee mahjahm paleek.

9. Paschâ Tchrpatâ us bihbeles-fwehtkeem 116 jaunas testamentes un 100 Dahwida dseefmu grahmatas tikke isballitas.

10. Masa Kawelecht draudsê dabbuja 200 jaunas testamentes no Seemet-Amerikanereem.

11. Randenes bihbeles-beedri famette 50 rubl. f. n.

12. Riggene draudsê aispehrnajâ gaddâ 30 bihbeles un 83 jaunas testamentes un 100 Dahwida dseefmu grahmatas irr isballitas. Seemet-Amerikaneri dahwinaja 124 jaunas testamentes.

13. Eeks draudsê leels preeks par eezeltu bihbeles-beedribu. Laudis pa kapekeem nodohd sawu naudu mahjitajam, kamehr tik dauds sakrahjâhs, ka kahdu bihbeli jeb kahdu jaunu testamenti warr dabbuht.

14. Koddawer draudsê laudis jau ilgu laiku preeksch bihbeles-fwehtkeem preezajâhs, un kad ta deenina atnahkusi, tad no wiffahm mallu mallahm fanahk, it tâ kâ muhsu Kungs un Pestitajâs fakka: (Luhf. 13, 29.) dauds nahks no austruma un no wakkara puffes, no seemeta un deenas widdus puffes un sehdehs Deewa walstibâ.

15. Raugê 210 jaunas testamentes, 188 no Dahwida dseefmu grahmatahm tikke isballitas. Weena neredsiiga feewina, patti nabbadse, mahjitajam atneffe weenu grassî, lai peeleechoht pee ta leelaka krahjuma, jo winnai wairak naudas ne-effoht.

16. Oberpahles draudsê zeenigs mahjitajâs laudis usrunnaja, lai ikkatris, kad pee Deewa galda nahsoht, pufs grassî bihbeles-beedribai par labbu noleekoht. Ur tahdu naudu tahs pirmas grahmatas tikke pirktas. Pehz tam Seemet-Amerikaneri dahwinaja 100 jaunas testamentes. Nu jau 16 bihbeles un 463 jaunas testamentes irr isballitas.

Paschâ Pohlu semmê ^{*}Wilnas pilssehtâ arri bihbeles-beedriba eezelta Pohleem un Leisheem par labbu, kas pee muhsu tizzibas turrâhs.

Karkowâ mahjitajâs isballijis labbu dalku jaunu testamentu, fo Seemet-Amerikaneri dahwinajuschî.

Poltawas bihbeles-beedriba schehlojâhs, ka pa scheem ne-augligeem un tukfscheem gabdeem winnas darbi mas weizâhs. Tomehr 135 fwehtu rakstu grahmatas irr isdohtas. Mahjitajâs sawas draudses-lohzehtus usfubbinadams raksta: Pateesi taifniba irr scheem Dahwida wahrdeem (Dahw. ds. gr. 147, 15.): Deews suhta sawas apfohlifchanas wirs

femmes, wiinna wahrds tekk ar steigfchanu. — Lai mehš no sawas puffes to ne aiskawejam! Juhs, kam swehtu rakstu grahmata wehl naw rohka, steidseetees, ka tahda manta juns ne truhst; juhs par lehtu naudu to grahmata warreet dabbuht. Juhs nabbagl, kam flappst pehz Deewa wahrdeem, nahzeet, juhs dabbuseet bes makkas. Redseet! swehta bihbele pirmos laikos tik dahga bija, ka gan drihs lehtaki warreja basnizas nammu ustaifst, ne ka pilnigu bihbeli pirkt. Mas augsti mahzitaji sewim spehje pilnigu bihbeli pirkt. Keisers Konstantins, kas bija pirmajs kristigajs waldineeks, gabdaja sewim bihbeles norakstu, un kaut nebij pilnigs, tomehr diwu wahgu waijadseja, kur to warreja uskraut. Eshi grahmata muhsu laikos par lehtu naudu pehkama, un irr tahda, ka to lihds ar sewim warr nest.

Molo tchna jau fenn laikos bihbeles beedriba eezelta un swehtigus augtus jau neffusi.

Saratow as pilssehta pa scheem trim gabdeem 32 bihbeles un 174 jaunas testamentes isdohtas foflas behrneem, mahzibas behrneem, laulajameem un dascheem nabbageem.

Rasanâ arri bihbeles beedriba, tapat ka Mischnei, Nowgoroda un Arkan gelskaja.

Wolgas teesâ pa scheem 2 gabdeem 103 bihbeles un 466 jannas testamentes irr isdohtas.

Uhbfallâ Jggauuu semmê, un Muffkas fallâ irr isdohtas 14 bihbeles un 112 jaunas testamentes.

Narwas pilssehta aisepehnaja gaddâ bihbeles beedriba eezelta.

Wiffas schahs beedribas ar ta Kunga palihgu darbojajs, ka wiinna walstiba wairumâ eet. Lai Deews swehti wiinnu darbu, un lai dohd saweem wahrdeem dauds spehka pee prahta-apgaismoschanas un sirds atjaunoschanas. 4.

Zilweka dsihwiba ihfa un behdiga.

1. Wiffa meesa irr ka sahle, un ka pulke lauka. La sahle fakalst, ta pulke sawihst. (Es. 40, 6. 51, 12. Dahw. ds. 90, 5. 1 Petr. 1, 24.) — Zilweks isoug ka pulke lauka. Kad wehsh pahr to pahreet, tad wiinna newald wairs, un wiinnas weetu wairs ne pahst. (Zjab. 14, 2.)

2. Manna dsihwiba irr ka wehsh, kas aiskreen, un atpakkat ne greeschahs. (Zjab. 7, 7. Df. 78, 39.)

3. Muhsu dsihwiba aiseet ta ka padebhes, un ka migla ischkirahs, no faules spihduma waijata, un no wiinnas karstuma apspeesta. (Gal. gudr. 2, 4.)

4. Rahda irr muhsu dsihwiba? La irr twais, kas masu brihdi rahdahs, un pehz isnihst. Mannas deenas irr isnihkuschas ka duhmi. (Df. 102, 4. Jehk. 4, 14.)

5. Zilweks behg ka ehna, un ne pastahw. Muhsu laiks irr ka ehna, kas aiseet. (Zjab. 14, 2. Df. 144, 4. 1 Laik. 30, 15. Gudr. 2, 5.)

6. Es esmu puttekti un pelni. (1 Mohf. 18, 27.) — Wiffi zilweki irr semme un pelni. (Sih. 17, 31.)

7. Mannas deenas irr jo ahtras bijuschas, ne ka weens tezzetajs. Tahs irr aiskajuschas itt ka wehstulawas, itt ka ehrglis us barribu freen. (Zjab. 9, 25, 26.)

8. Itt ka sakkas lappas us kupla kohka, zittas tohp birbinatas, zittas atkal aug, tapatt tas irr ar zilwekem. (Sih. 14, 19.)

9. Meggi zilweka deenas irr kà kàhda algadscha deenas? (Zjab. 7, 1.)

10. Mannas deenas irr aštraki pagahjuschas, ne kà wehwerera spohle. (Zjab. 7, 6.)

11. Tu apnemmi zilwekus tãpatt kà pluhdi. Mufsu deenas aiseet kà pasakka. (Ds. 90, 5, 9.)

12. Mannas deenas irr plaukstes plattumã. Škafes zilweks irr wiffai neleetiba! (Ds. 39, 6.)

13. Zilweks sawu laiku ne sinn, kà siwis, kas sweijotas tohp ar launu tihflu, un kà putniini ar waldbineem tohp notwerti, tãpatt zilweku behrni tohp eetištiti nifnã laikã, kad tas peepeschi pahreem kriht. (Mahz. Sal. 9, 12.)

14. Tas irr wifs tã pagahjis, kã ehna, un kã jauřma pahreet; kã laiwa, kas zaur uhdens wilneem eet, un kad ta zaur gahjusti, tad ne warr ne kahdas pehdas atrast, nedf winaas gahsuma zeku eefsch wilneem; jeb tã kã putnis zaur gaisu škaida, kur ne kahdu zekã sihmi warr atrast, bet tas ar spahrneem šit weeglu gaisu, un šekell to ar šipreu rihbes šchanu, un eet ar spahrnu kustinaschanu zauri, un pehz ne weena zekã sihme eefsch ta atrohdahs; jeb tãpatt kã bulka us mehrki tohp išchauta, kur fashkeltis gais tudalita atkal kohpã šareet, un irr nesinnams, kã winaa zaur gahjusti; — tã arriřsan mehs peedsim-muschĩ effam pagahjuschi. (Sal. gubr. 5, 9—13.)

41.

• Kristigas pamahziřchanas; daschadas.

7.

Dahwids sawã laikã, mihti laffitaji, peedsihwoja dauds launumu no saweem prettineekeem; tapehz arri Deewu luhgdams, tã fazzija: »Ne nodohd' man mannu prettineeku prahtam.« Bet lai nu gan leela ta škahde, kas zilwekam zaur prettineekeem warr notift, tarřchu kristigeem zilwekeem wehl karřtati jaluhds tã: »Deews, ne nodohd' man mannam pašam prahtam,« jo dauds leelaku škahdi mans pats prahts man briřšam padarra, ne kã manni wiffniřknaki eenaidneeki; dauds leelakã nelaimẽ warru eekriřst zaur sawu pašchu wainu, ne kã zaur zitteem laudim; tapehz lai tew arri dauds leelakas bailes no sawa pašcha širds, un priřlausi, ko Salamans mahza (fakk. w. 4, 23.): »Pahr wiffu, kas ja-farga, fargi sawu širdi; jo no tahs iseet ta dšihwiba.« — Laikam tawi škaudneeki irr neganti leekuti un wllneeki leeli, bet taws pats prahts tew tiř wehl ar leelaku riuti nahks wirřu, wehl ar šaldakeem wahrdeem tew peewils, tã ka tu ilgi to škahdi ne nomanniř, kurrã tew eewedde. — Jesus mums tadeht mahza Deewu tã luhgt: »Ne mans prahts lai noteek, bet taws!« — Luht, tẽ tew atřlehgs, ar ko tai pašchã šiprã pilli warreři eeřeet, kur wiffi šwehti un tizzigi zilweki eefschã dšihwo, labbi fargati no škahdes un nelaimes un baudidami preeku un lřhgsmibu. Palihds, debbeku Tehws, ka sawu pašchu prahtu řahkam atřiht par sawu wiffniřknaku eenaidneeku. Amen.

36.

• Bezza behdiga zilweka dseesma.

Metd. Nu duffes wiffas leetas.

1. Tu, Deews, eefsch daschahm mohřahm | 2. Daschreib taws zelfch tumsch bija. Bet tã, Ar miřlahm tehwa rohřahm | Tobs nest man kã rihts pahřmiřja tumsib' eefsch gaischumu, palihdseřs; Tu man ne kad atřahjis, | Ar křustu | Tã tu, Kunge, gaismohbt prohiti, Kas apřlehpts man gan rahjis, | Bet tu biř' arr mans iřglahbejs, | man biř' tohti, Un darřija man nemeeru.

3. Kad zilweß glabht ne jauda, Tawß behrnß, tahm mohfahm, Deewß glabh' ar tehwa roh, af Tehwß, ne rauda; Tu to speh' ispestiht; fahm, Un dewe preeku daschadu. Us tew palaujohß zeeti, Tu dohßi, kas derr leeti; Tu gribb' un warri paklaufiht.

4. Tu firmu-ne atstahßi, Wehl manni stipri-nasi, Kad gaddu nastä speefch; Dohd pozeetigi zeeßtees, No tew, mans Deewß, ne greerßtees, Kad man dasch grubtumß wehl jazeeßch.

5. Lai gan peekuffiß waidu, Senn pestifchanu gaidu, Tomehr ne famiffu. Daschreis pehz beig-

6. Mans wahrgu laiß driß beigfees, Tu dwehfele, tad steigfees, Pee meera muhscham flucht; Wehl zeeßtees kluffä prahtä, Tu nekad bij atstahßta, Deewß pallhgu tew mirstohß fuhß.

7. Meerigß un preezigß gaidu, Kad tu, Deewß, beigßi waidu, Man glabhßi schelligi; Es wehl pee muhscha galla Nobohschu kappä mallä, Kä Jesus, tewim dwehfeli. 13.

R i h t a d s e e f m a.

Meld. Dieß Deewu Kungu flawejam.

1. Gohßß Deewam! tumßcha naktß aißeßß, Jaunß rihtß dohd gaischumu, Ar jauncem speh-feem atmohdees, To lihßmigß eeraugu.

2. Us to pazetku fird' un praht', Kas wiffceem dwaßschu dohd; Lai ikweenß dseunahß paßtrah-daht, Kas nahkähß un fo proht.

3. Dasch gan ar bahlu gihmi redß Geksch beh-dahm deenu fahßt, Un affaras tam azziß fedß, Sirßß-meerß tam ne gribb nahßt.

4. Wet es, gohßß Deewam! preezigi Scho deenu eefahku, Spirgtß, weffels es nu tikfufchi Tohs darbus usnemmu. 13.

W a k k a r a d s e e f m a.

Meld. Dwehße, lihßmigßees arweenu.

1. Kad uskrittihß nahweß fnauda, Kurrä ne kas atmohstahß, Tad sche azziß wairß ne rauda, Weerß man buhß pee mirschanas; Tad es zit-tad' eemeegu, Grubtibas wairß ne mannu, Tad nonahku debbeßß-mahjäs, fur teem wahргеem labbak klahjahß.

2. Taggad apgustohß, af Zehtht, Zerredamß riht' atmohstees; Palihßd' meef un dwehßli swehtiht, Un us muhschib' taifitees; Lai ne kas

schal pasaulé Drohßchi mirt man giskawe, Lab-praht atstahß pasaul's neckuß, Un eemantohß debbeßß preekuß.

3. Lai beß bailehm deenu gaidu, Kad nahßß paßtra stundiaa; Kad jan redsu draugu baidu, Kas man welti aprauda; Tas man gan arr skumminahß, Wet man wairaf preezinahß, Ka innu driß pee Kristus buhßschu, Ar teem atkal beedrohtß kluhßschu. 13.

C e p r e e z i n a f c h a n a s d s e e f m a.

Meld. Kristus, tu flaidra gaismina.

1. No tew, Deewß, labpraht usnemmu Tik labbi laim', arr nestundu; Tu allaschin mans miß-lais tehwß, Sirßß tewi teiß, tew ustizzeßß.

2. Tu ween tas wiffugudrakais! Kas man derr, dohßi schelligais; Tu sinni, kahdas behdas arr Man muhschigi wehl swehtiht warr.

3. Kad apfahrt man wißß patumßch bij, Un dwehfele famiffufi, Tad tu bij' manna zerriba, Un behdu naktß gaismina.

4. Sirßß, fargees zerribu atmest; Deewß nast' usleek, Deewß palihßd' nest; Winsch sinn, kas tewi behdina, Winsch atkal tew eepreezina.

5. Daudßreis, Kungß, prahtß ismiffejahß, Un pehz drißß paligß gaddijahß; Kad wakkarä wehl raudaju, Daudß preeku rihtä baudiju.

6. Daschreis ne prattu pestitees, Tad gauschi fahzu schelotees: »Deewß, woi ne redßi, kas man baid'? Woi leedsees klaußiht, kã es waid'? —

7. Tad tu, Kungß, man paklaufijiß Un man tad drißß palihßdejiß; Zaur behdahm nahze laime man, To atsinnu ar pateiffchan'.

8. Jußß wißßi, fo Deewß pahrbauðißß, Woi Deewß jußß ne paklaufijiß? Ja tizzigi to pee-luhßßat, Woi winsch jußß isglabht ne bij klahß?

9. Drißß, woi arr' wehli stunda nahßß, Ka lihßß-miba pehz behdahm fahßß; Warr buht, pirms tu wehl israudaj's, Deewß arri buhßß tawßß schelotajßß.

10. Ja tew ne kas warr eepreezeht, Pee Jesus warri noredseht, Kä winsch us Deewu pakah-wahß; Tä Deewß tew arri ne atstahß.

11. Zittlahrt tawßß mißklajß pestitajßß, Kä wahr-gulis arr israudaj's; Winsch tawas aff'ras flaitihßß arr, Tikpatt winsch tew palihßdeht warr.

12. Un winsch arr gribb tew palihßdeht, Tu warri winnam peettizzeht; Winsch tew to swehti foßliiß, Winsch fawußß wahrdußß peepildißß. 13.